

Õiguskantsler

Priit Pikamäe
Riigikohus
kantselei@riigikohus.ee

Teie 15.04.2014 nr 4-3-64-14

Meie 29.04.2014 nr 9-2/140555/1401877

**Arvamus põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluses
Riigilõivuseaduse § 57 lg 5 (riigilõivu suuruse sõltuvus kohtusse pöördumise viisist)**

Austatud Riigikohtu esimees

Pöördusite minu poole ja küsisite põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 3-4-1-12-14 (tsiviilasi nr 2-08-55988) arvamust, kas Eesti Vabariigi põhiseadusega (PS või Põhiseadus) on kooskõlas alates 01.07.2012 kehtiva riigilõivuseaduse § 57 lg 5.

Tutvusin Harju Maakohtu 09.04.2014 määrustega tsiviilasjas nr 2-08-55988 ning **leian, et Põhiseaduse § 15 lõikes 1 ettenähtud kohtusse pöördumise õiguse, § 12 lõikes 1 ettenähtud võrdse kohtlemise põhimõtte ning §-s 11 sisalduva proportsionaalsuse põhimõttega ei ole kooskõlas riigilõivuseaduse § 57 lg 5 osas, mis näeb ette erineva suurusega riigilõivu määrad avalduse esitamiseks Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmiseks sõltuvalt kohtusse pöördumise viisist (muul viisil või avaliku e-toimiku (www.e-toimik.ee) vahendusel – vastavalt 25 ja 10 eurot).**

Leian, et Harju Maakohtu 09.04.2014 määruse alusel algatatud põhiseaduslikkuse järelevalve on lubatav (18.03.2014 elektroonilises kohtuinfosüsteemis (KIS) registreeritud 26.02.2014 kuupäeva kandva taotluse esitamine Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamiseks; 09.04.2014 taotluse menetlusse võtmine ning samas määruses RLS § 57 lg 5 põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse algatamine ja kohtu poolt Põhiseadusega kooskõlas oleva riigilõivu suuruse (10 eurot) kindlaksmääramine).

Taotluse objektiks olevate riigilõivude erinevate summade osas jään praegusel ajahetkel oma 14.06.2013 arvamuses [9-2/130725/1302712](#), 12.01.2014 arvamustes [9-2/140185/1400688](#) ja [9-2/140177/1400686](#) ning 28.02.2014 arvamuses nr [9-2/140281/1400973](#) esitatud seisukohtade ja põhjenduste juurde.

Märgin konkreetse kohtuasja kontekstis siiski täiendavalt, et praegusel juhul ei ole riigilõivude soodus- ja täismäära erinevus märkimisväärne (15 eurot), mistõttu võib abstraktse analüüsi tulemusena või elektroonilise e-toimiku edasiarendamisel jõuda ka järelduseni, et selline seadusandja meede (läbi rahalise motivaatori soodustada isikuid otsustama kohtusse pöördumisel elektroonilise e-toimiku kasuks) on põhiseaduspärane. Riigikohtu 10.12.2013 otsuse [3-4-1-20-13](#)

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

punktides 62 – 73 esitatud kaalutlusi arvestades asun siiski seisukohale, et praegusel ajal riigilõivude erinev määr menetlusökonoomia saavutamist ei soodusta.

Teiseks märgin, et kuigi Harju Maakohtu 09.04.2014 sedastas määruse punktis 9, et PS § 15 lg 1 kohtusse pöördumise põhiõiguse näol on tegemist lihtsa seadusereservatsiooniga põhiõigusega, on õige käsitleda seda siiski absoluutse või ka seadusereservatsioonita põhiõigusena.

Harju Maakohus määras 09.04.2014 tasuda tulevaks riigilõivu suuruseks 10 eurot. Kolmandaks soovin tuua esile, et minu hinnangul ei ole ka riigilõivu täismäär 25 eurot eraldiseisvana ülemäära kõrge piirang (vahend menetlusökonoomia saavutamiseks) kohtult täitekorralduse tõendi väljastamiseks.

Ühtlasi teatan, et ei soovi asja arutamist suulises menetluses.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel